

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velloiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

-

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

5 §: Syrjimättömyys ja tasapuolinen kohtelu:

- On hyvä, että laissa mainitaan tasa-arvoisuus tutkimusaineistojen hyödyntämisessä.
- ”Tutkimusaineistojen käytön ehtojen tulee olla objektiivisia, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja yleisen edun mukaisen tavoitteen nojalla perusteltuja.” Miten varmistetaan, että julkaisija osaa asettaa ehdot oikein lain hengen mukaisesti? Ehtoja voisi hieman avata ja lisätä ohjeistusta näiden käytöstä.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

On epäselvää, kuka on tuottava taho (tutkija/organisaatio/rahoittaja). Sopimuskäytäntöjä näiden suhteen olisi hyvä tarkentaa tahojen kesken.

Muutenkin on vielä määrittelemättä, mitkä ovat tutkimusaineistoja ammattikorkeakouluissa ja mitkä aineistot ovat arvokkaita.

Lain saattaminen käytäntöön tulee vaikuttamaan myös ammattikorkeakoulujen resursseihin. Nykytilanteessa ammattikorkeakouluissa ei ole tarpeeksi osaamista datanhallinnasta ja eikä riittävästi henkilöstöä tutkimusaineistojen avaamiseen ja datanhallinnan tukeen.

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

Riskinä on, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville yhtä avoimesti, koska aineistosta voi lain mukaan hyötyä kaupallisesti. Aineistojen uudelleenkäytön eettiset periaatteet pitäisi olla paremmin organisaatioissa selvillä, jotta vältetään tekijänoikeusriidoista ja plagioinnista.

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

Tutkimusrahoittajien vaatimusten ja kansallisten avoimuuden linjausten toimeenpano käytännössä vaatii vielä paljon työtä. Suuri osa ammattikorkeakoulujen hankkeista rahoitetaan Rakennerahastoista, jotka eivät edellytä aineistojen avoimuutta. Myös yhteistyö yritysten kanssa edellyttää tarkkaa selvittämistä ja sopimista, mitkä aineistot voi avata ja millaisia avoimia aineistoja voi hyödyntää.

Tunnistattekko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

Lain saattaminen käytäntöön tulee vaikuttamaan myös ammattikorkeakoulujen kirjastojen resursseihin. Nykytilanteessa ammattikorkeakoulujen kirjastoissa ei ole tarpeeksi osaamista datanhallinnasta ja eikä riittävästi henkilöstöä datanhallinnan tukeen.

Arvokkaat tietoaaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaaineistoiksi?

Arvokkaiden tietoaaineistojen tunnistamiseksi tarvittaisiin määritelmä arvokkaista tietoaaineistoista ja kriteerit tietoaaineistojen arvon määrittämiseksi. Ammattikorkeakouluissa tehdään Tutkimus-, Kehittämisen- ja Innovaatiotyötä (TKI), josta voi syntyä arvokkaita tietoaaineistoja ja jonka näkökulmasta määrittelyä tulee myös tehdä.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

-

Willman Miia
AMKIT-konsortio